Ч. 241 Середа 25 жовтня (7 падолиста) 1900. Рік X

Виходить у Львові щодня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в п. к. Старостсвах на провинциї:

на цілий рік К. 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . „ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік К. 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . „ —·90

Поодиноке число 5 с.

Вісти політичні.

(Рух виборчий. — З угорского сойму. — Правибори в Сполучених Державах. — Вісти з Хіни.)

Зі Станіславова доносять, що руский комітет виборчий постановив підпирати кандидатуру радника Карановича в IV куриї. З тої самої куриї кандидують: о. Бариш, др Ев. Левицкий, був. пос. о. Мандичевский, ну та й селянин з Червієва Королюк. Благодать! Як раз достаточне число кандидатів, щоби голоси розбити. — З Тернополя доносять, що увязненого там кандидата п. Будзиновского вже випущено на волю. — На Буковині став компроміс межи народностями; на зборах в Радівцях ухвалено одноголосно задержати status quo мандатів. З рускої сторони як вже звістно кандидують пп. Єротей Пігуляк і Ник. Василько.

В угорскім соймі відбула ся вчера дальша дискусия над принятєм до відомости звістної заяви архикнязя Франца Фердинанда. Против заяви виступав іменем опозициї посол Полонєний, домагаючись оголошеня домашного права Габсбурґів. Остаточно сойм нічого не ухвалив і відложив дальші наради над тою справою до слідуючого засіданя.

Нині відбувають ся в Сполучених Державах північної Америки вибори правиборців, котрі в першу середу по першім дни грудня мають зібрати ся в Вашинґтоні і вибрати президента Сполучених Держав. Увага цілої Америки і Европи звернена на нинішні вибори, бо від них зависить хто стане президентом, чи дотеперішний Мек Кінлї, противник Европи, що хоче перемінити Сполучені Держави на лад великих держав европейских і розширити їх вплив на всі части сьвіта, чи єго контркандидат Бравн, що стоїть за допущенєм европейских товарів на американьскі ринки і за покиненєм великодержавних мрій Мек Кінлїя, котрі після єго гадки відібють ся некористно на Америці. Поки що обі сторони мають надію на побіду. Найбільше займають ся тим вибором держави промислові, як Анґлія, Франция і Німеччина.

Справа хіньска доси не поступила ні в чім наперед. Дрібні відділи европейских войск уганяють ся завдно за ворохобниками, ворохобники не переводять ся, а нападають часто на союзні сторожі навіть в місцевостях занятих чужими войсками, а Лїгунчан жде в Пекінї на відповідь послів в справі мирових переговорів.

Новинки.

Львів дня 6 го падолиста 1900.

— Школу видїлову 3-клясову ім. Ядвиги задумала громада міста Львова перемінити на 6-клясову в сполученю з доповняючими практичними курсами і в тій цїли внесла петицию до сойму о постійну субвенцию. Видїл краєвий, котрому сойм переказав сю справу, засягнувши опінії краєвої ради шкільної, рішив предложити соймови внесок на уділенє постійної субвенциї під услівєм, що реорґанізация сеї школи відбуде ся на основі арт. 14 закона з 23 мая 1895 ч. 57 В. з. кр. і що правительство причинить ся до удержаня сеї школи субвенциєю в рівній висоті до субвенциї сойму. Тим способом субвенция сойму виносила би около 3 500 корон.

— Украли новонароджену дитинку. Коли вчера Меланка Цимбал около 2-ої год. по полудни вийшла із шпиталю з відділу зложниць з малесенькою дитиною на руках, охрещеною на імя Катерина, приступила до неї якась жінка літ може за 30, білява, убрана порядно, в чорній хустці на голові і в баранковій пелерині. Разом з нею був і якийсь мужчина з рудими вусами налягаючий трохи на ногу. Они стали випитувати Меланку, що она буде тепер робити з дитиною, а коли Меланка сказала, що сама ще не знає, бо ще не має служби, то они стали єї намавляти, щоби она дала їм дитинку, що они єї возьмуть за свою і не зроблять їй кривди. Меланка по довших намовах пристала на то і они пішли до помешканя

Коли добре не знати о нічім.

(Образок з подорожи кораблем. — Роберта Барра.)

Пишний пароход „Адамант“ із славної Cross-Bow-Linie, розпочав в лютім свою подорож з Ню Йорку до Ліверпуля, серед особливо сприяючих обставин. Як раз було по бурі, і можна було сподівати ся, що пароход стане в Ліверпули, заким настане нова буря.

Капітанови Райсови прийшло ся зараз на самім початку подорожи валагодити социяльну справу, що єму, завдяки єго тактови, знаменито удало ся.

Дві дами з Вашінґтону — дами урядові — були бачите на корабли, а ранґа дам з Вашінґтону робила капітанови завсїгди богато клопоту. Не длятого, мов би то лекше було обходити ся з анґлійскими аристократами, о ні! але на то мав він підручник, велику книгу, в котрій були пояснені всі справи етикети. Для републиканьских держав такої книжки нема, і поправді, там навіть не повинно бути ніякої ранґи — як би то не розходило ся о женщиня.

Так отже стало ся, що жінка „заступника асистента сенату“ Бравнрінґ заявила старшому кельнерови, що она при обіді мусить, зі взгляду на своє суспільне становище, сидїти при столї по правій руці коло капітана. В чверть години опісля зачепила того самого урядника корабельного жінка „другого ад'ютанта з міністерства війни“, щоби єму сказати, що єї ранґа найвисша, і она длятого мусить сидїти по правій руці коло капітана.

Бідний старший кельнер сказав свій клопіт капітанови, а той обіцяв єго залагодити. Жінці ад'ютанта визначив місце по правій руці коло себе, а з жінкою асистента сенату вийшов на поклад побалакати з нею, та сказав підчас розмови: Мушу Вас пані Бравнрінґ просити о велику ласку. Я, бачите, дуже не дочуваю на праве ухо, і длятого кажу просити ту даму, з котрою хочу при столї розмавляти, щоби сидїла по лївій руці коло мене. Чи будете так ласкаві і будете підчас дороги займати місце ліворуч коло мене? Бо я, бачите, чув вже богато про Вас, а не мав щастя вачислити Вас до моїх пасажирів.

— Алеж з найбільшою охотою, пане капітане — відповіла дама — Ви мені тим лиш честь робите.

— А я Вас увіряю, моя пані — відповів хитрий капітан — що не пропущу анї однїсенького Вашого слова.

Ся маленька подія не належить по праді до нашого оповіданя, але она була потрібна, щоби показати, як капітан Райс умів собі порадити в трудних хвилях.

Минали днї в одностайнім спокою, а хоч в Ню Йорку ще сніг падав, коли корабель був виїхав, то на пароходї було так тепло, що пасажири казали повиносити собі стільці на поклад, і казали, що ще ніколи їм не їхало ся так добре як тепер. В середині корабля було аж занадто тепло, а звичайно они жалували ся, що замало огрівано.

Молодий пан Спіннер, котрий на всім розумів ся, казав, що то есть вплив ґольфової струї“. Мимо того капітан на другий день, коли прийшов на другий сніданок, був якийсь дуже роздразнений, а по єго лици видко було якби чогось не вдужав. Жінка асистента сенату аж перепудила ся і відозвала ся: Ради Бога, пане капітане, таже Ви так виглядаєте, як би й ока через цілу ніч не зажмурили.

— Противно, моя пані — відповів капітан, — я спав дуже добре, як завсїгди.

— Ну, я гадаю, що у Вашій кабінї було чей приятнїйше, як в моїй. У мене так було горячо, що не можна було витримати; а у Вас, пані Дїґбі, як було?

— Досить приятно — відповіла сусїдка капітана з правого боку, котра мусїла завсїгди бути противної гадки, як єї суперниця.

— На нашім кораблн так богато делїкатних женщин і слабосильних дітий, — сказав капітан — що мушу строго пильнувати того, щоби всюди було рівномірне тепло. А все-таки видко, що палач за богато напалив; треба подивити ся.

Сказавши то, капітан, не взявши нічого до губи, встав від стола і вийшов. Він вийшов на місток, з котрого видає ся команду, де з найвисшого машту повівала фляґа, що віби благала о поміч безвідрадно самотний овид.

— Не видко нічого, Джонзоне? спитав капітан.

— Нічогісенько, капітане.

Капітан повів дальновидом по широкій площи води, і зітхнувши глубоко, поклав дальновид на бік.

сторожа при площи Голуховских ч. 15, там, де Бекерский убив дві женщини. Там добили торгу. Пані сказала, що она з Дрогобича, що мешкає в дворі Воля, що має чоловіка, котрий хотів би мати потомство та що зараз возьме дитину з собою. Меланка обовязала ся занести дитинку аж на дворець. По дорозї вступили до якогось шинку. Пані з Дрогобича дала тут Меланцї дві корони і казала їй пітя та купити якої перекуски. Коли Меланка вернула, не застала вже ні тих двоє, що до неї припитали ся, ні своєї дитини. Всяке шукане по шинках і на двірцях не довело до нічого. Що стало ся з дитиною, не знати.

— **Убийство задля рабунку.** З Яворова пишуть: З кінцем жовтня с. р. селянин з Курник Гнат Макало, караний вже за крадежи кількалїтною вязницею, напав в лїсї в Тростянци жида, вертаючого з роботи, кинув его о землю, ударами пястука обезсилив его, впхав ему в рот цїлу жменю сїна з такою силою, що повиломлював ему зуби, а відтак овинув коло шиї грубий шнур і душив ним свою жертву так сильно, що шнур аж врізав ся в тїло. Трупа заволїк на шнурі в яр лїсний, а зрабувавши при нїм готївку около 32 корон, пішов спокійно лїсною стежкою до дому. Але в четвер (1-ого с. м.) пастухи з присїлка Крушини знайшли в ярі сего трупа, а жандармерия зі Шкла сейчас вислїдила виновника, котрий признав ся сейчас до вини, і знайшла при нїм зрабовані гроші. Однак коли жандарм привів его на місце злочину, очікуючи при трупі его жертви прибутя комісиї судової з Яворова, Гнат Макало, користаючи з хвилевої неуваги сторожі, утїк в лїси, в тих сторонах дуже просторі, і доси ще не удало ся схопити его. Очевидно убийство було сповнене в цїли рабунку.

— **Малий, але скінчений волоцюга.** Оногди найдено в Берлинї на подвірю якоїсь каменицї дитину ледви живу. Нїхто не знав, чия то дитина, і аж коли полїция подала о нїй звістку в газетах, припитали ся до неї родителї, бідні, але честні і працьовиті люди. Батько того хлопця служить при зелїзници за гальмівника. Син, хлопчина, котрому нема ще й девять лїт, не вдав ся до них; щось в нїм такого, що не дає ему всидїти в хатї і він втїкає від родичів та волочить ся. Недавно тому втїкаючи, скочив з вікна четвертого поверха і дивним дивом анї не забив ся, анї не покалїчив ся, лиш трохи потовк ся. Хлопець, коли втече, іде послугувати людем і дивить ся лиш, щоби зарвати яких пару сотиків та зараз упити ся. Малого, але скінченого волоцюгу і піяка, постановила полїция віддати до дому поправи.

— **Щуроловцї в Антверпії.** В Антверпії, в маґазинах і будинках намножило ся тілько щурів та миший, що вже нїхто не міг дати собі ради; анї отруя, анї лапки, анї коти нїчого не помагали, а в старих домах коло ратуша поставлених ще в 16-ім столїтю, також їх повно намножило ся. Рада міста ухвалила длятого платити за кождого зловленого щура 10 сантимів (сотиків), а за кожду миш два сантими премії. Успіх був надсподїване добрий, бо старі і дїти взялись тепер до щурів, шукаючи в тім зарібку. Та й не злий був заробок, бо з Антверпії доносять тепер, що там в послїдних часах лиш одного дня зложено в однім бюрі маґістратскім 200 щурів, в другім 100 а в третім 70. Один щуроловець, котрий сам доставив 14 щурів, дістав за то красний гріш бо 14 франків (7 зр.) Як видко, то і з щурів можна иноді мати добрий заробок.

— **Конкурс.** По мисли завіщаня бл. п. Євсевія Грушкевича, з дати: Пнсько дня 27 червня 1890 р. Головний Видїл Товариства „Просьвіта“ оголошує конкурс на одну стипендию родинну ім. Євсевія Грушкевича для учеників середних шкіл в квоті 200 корон. О сю стипендию можуть просити лиш мужескі потомки пок. о. Віктора Грушкевича, помершого 1877 р. в Колодрубах — в першій лїнії, та потомки пок. о. Киприяна Грушкевича, помершого 1862 р. в Дахнові, пок. о. Самуїла Грушкевича, помершого 1877 р. в Клїцку і п. Теофіля Грушкевича, ґімназияльного професора у Львові. Поданя о признане сеї стипендиї треба вносити до Головного Видїлу Товариства „Просьвіта“ у Львові, найпізнїйше по день 15 го грудня 1900.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 6 падолиста. Президент міністрів др. Кербер і міністер торговлї бар. Каль, скарбу Бем Баверк і зелїзниць Віттек виїхали вчера до Будапешту.

Льондон 6 падолиста. Часописи доносять, що цїсар хіньский видав новий едикт, котрий на все відбирає Пекінови достоіньство столицї держави.

Пекін 6 падолиста. Між командантами союзних войск в Шангайквап вибухли непорозуміня з причини вибору місць для поодиноких віддїлів войск. Вибрано комісию, зложену з найстарших штабових офіцирів кождої держави, котра має справу залагодити.

Льондон 6 падолиста. Льорд Кічевер іменований начальником анґлїйских войск в полудневій Африцї.

Брема 6 падолиста. На кораблї „Марієнбурґ“, що приплив всюди з з Розарі, вибухла джума. Помер один моряк.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати анї марок листових анї карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

Оповістка.

— У мене пишає ся серед села красна мурована церков. Будували єї підприємцї пп. Володислав і Франц Ланьцуцкі з Сїняви, котрі много красних церквей побудували (як в Язорові) а тепер кінчать величаву церков в Каминцї Старе-Село під Равою Рускою, а дальше, здаєсь, будуть мурувати в Верхратї і Жиравцях. Так пильних, совістних, солїдних підприємцїв, як они, не легко знайти. То ж щиро і совістно припоручаю їх тим, котрі намірають будувати а не хочуть мати всїляких

— Нам би вині по полудни давати знаки — сказав Джонзон; пливемо точно по лїнії; „Фульда“ мусить бути десь недалеко.

— Я побоюю ся, що ми для „Фульди“ за далеко на півночи — відповів капітан.

— Коли так, то ми би мусїли стрітити „Вулькана“, заким ще вечер западе. Він мав добру погоду, від коли виплив з Кінставну.

— Так, то правда, отже добре уважати, Джонзоне!

Капітан ходив зі спущеною головою. — Менї треба було назад вертати до Ню Йорку — говорив він сам до себе.

Відтак зійшов він на долину до своєї кабіни, а притім уважав добре, щоби не зійти ся з пасажирами, і казав дати собі трохи бульйону. Таже й капітан не може лиш самим страхом жити.

— Видко корабель на самім краю оведу на лїво! — крикнув моряк з машту; той чоловік мав бистре око, бо инший не був ще видів нічого.

— Біжи до капітана і скажи ему! — крикнув Джонзон до стоячого коло него моряка, але вже в тій хвили показала ся голова капітана на сходах. Він взяв дальновид і дивив ся довго в одно місце.

— То мусить бути „Вулькан“ — сказав він наконець.

— Та й менї так здає ся, капітане.

— Руште кермою трохи на лїво і їдьмо просто до „Вулькана“.

Джонзон дав відповідний приказ і корабель став поволи навертати.

— Галльо! — крикнув молодий Спіннер на покладї — видко корабель. То я перший его добачив.

По сих словах зробило ся збіговиско на сїм боцї корабля. — Корабель видко — почали одні за другими кричати, і вже всї кинули ґазети та книжки на бік. Навіть мовчаливий і неприступний Анґлїєць встав з крісла і казав свому слузї подати собі дальновид. Дїти піднесено в гору, щоби подивили ся на смугу диму, яку видко було на овидї.

— А то кажуть, що кораблї на мори держать ся точно своєї дороги — відозвав ся Спіннер, що нїби то на всім розумів ся — а я вам кажу, що то неправда. Ми пливемо простїсенько один на другого. Подумайте собі, щоби то стало ся, як би так була мрака! Чисте нещастє!

— Чи кораблї будуть давати собі знаки, пане Спіннер? — спитала якась цікава дама з Бостону.

— Розуміє ся — відповів Спіннер — он вже повіває преці наш сиґнал! Він дає знати, до якого товариства наш корабель належить.

— Ах, то цікава річ! — сказала молода дама. — Ви мабуть вже нераз їздили за море, пане Спіннер?

— А вжеж, я досить знаю ся на кораблях — відповів він скромно.

Тимчасом капітан неспускав ока з корабля, що плив дуже борзо; нараз спустив дальновид в долину.

— Господи, Джонзоне! — крикнув він з перестраху.

— Що стало ся, капітане?

„Вулькан“ вивісив також фляґу нещастя.

Коли оба кораблї підплили може на милю до себе, задзвонив дзвінок на „Адаманті“ і той станув.

— Видите — поучав Спіннер Бостонку дальше — тамтой корабель належить до того самого товариства, що й наш, бо вивішує ту саму фляґу.

— О, як то красно! — відозвала ся панна з Бостону, що їхала до Нїмеччини учити ся музики.

Всї споглядали на машти, на котрих витягано щораз то иншої барви фляґи; то само роблено і на другім корабли.

— А то дуже цікава річ! — казала пані асистентова; — я хотїла би лиш знати, що значать тоті фляґи! Я вже нераз о тім читала, але ще нїколи того не видїла. — Що то значить — спитала она слугу покладового. — Дають одні другим знаки — відповів він. — Та я то знаю; але що значать ті знаки? — Того я вже не знаю.

— Подивіть ся — відозвала ся Бостонка; — той другий корабель завертає назад.

Та й дїйстно так було. Великий пароход став своєю шрубою страшно розбуркувати воду і поволи навернув так само як і „Адамант“ на всхід. Коли то стало ся, дзвінок задзвонив знову і оба кораблї поплили побіч себе на всхід. Капітан став ходити поволи по своім містку, з котрого дає ся команду.

— Пане капітане, що то все має значити? — Чи корабель вертає назад? — Чейже ему не стало ся нічого? — Що то за корабель? Скажіть, пане капітане, до котрого товариства він належить? — Чого він завернув?

— Той корабель — відповів капітан поволя — то „Вулькан“ і належить до товариства Black-Bowling-Linie. Він виплив того самого дня з Кінставну, що ми з Ню Йорку. Єму стала ся пригода, здає ся, що якийсь розбитий підчас послїдної бурі корабель, що плавав по мори, вдарив об него і вибив в нїм діру. Все зависить тепер від погоди і від роботи помп на нїм. Мусимо плисти побіч него аж допливемо до Кінставн.

— А на нїм богато пасажирів?

— Єсть трийцять і сїм каютових а звиш вісїмсот в межипокладї.

— А чомуж не заберете їх на наш корабель?

— Нема ще потреби, моя пані; — відповів капітан. То забрало би богато часу, а в такім случаю то найважнїйша річ. Коли же би корабель не міг удержати ся, то буде ще досить часу спустити лодї ратункові. Впрочім ми пливемо побіч него.

— Ох бідні людиска! — сказала пані ад'ютантова. — Що за страшне положенє думати о тім, що можна кождої хвилї потонути. Они певно всї молять ся і дуже раді з того, що побачили „Адаманта“.

Всї висказували як найбільшу прихильність для нещасливих пасажирів „Вулькана“. Аж страшно було погадати, як може кождої хвилї настати катастрофа. Для людей легкодушних була то найлїпша наука, як то на мори небезпечність близька. Капітан тимчасом

клопотів, як то часто буває з будівничими. — *О. Корнилий Кузик*, парох Махнова, п. п. Любича.

Читатель і виборець в Л.: Хочете відповіди на Ваші питаня, то маєте: 1) Які Ви, вибачте, мудрі, пане читатель і виборець, що аж пізнали ся на такій дурници! Хочете знати, чому ми єї помістили, тоту американьску розмову? Для одних, що розуміють річ, на забаву, щоби засьміяли ся, для других, що не розуміють річи, на науку, щоби не робили так, як ті Американці. Иноді, бачите, не завадить прочитати і щось сьмішного; але бувають дотепи, котрі треба зрозуміти, коли хтось не уміє пізнати ся на дотепі, то вже не наша вина. Впрочім, і найлішший дотеп не кождого мусить зараз розсьмішити, а сему ми також не виноваті. — 2) Чому ми не розписуємо ся широко про рух виборчий? На то скажемо Вам правовідкою: Ще ся той не вродив, щоби всім догодив. Був час, коли ми широко розписували ся про вибори; тогди піднимали ся краки, що „Народна Часопись" мішає ся до виборів і вплива на них. (А чей жо, як кождому чоловікови, так і кождій ґазеті вільно мати свою думку про кандидатів і їх придатність або непридатність). Коли оп сля були знову вибори, ми вже й словом не згадували нічого. Тогди підняв ся знов крак: „Народна Часопись" не пише нічого! Ми собі подумали: і так зле і так не добре; отже коли настав теперішний рух виборчий, ми постановили собі інформувати наших читателів лиш о важнійших проявах того руху. Показує ся, що і сей третий спосіб таки ще не догодив — бодай Вам, пане читатель і виборець. Щож на то порадити? Для успокоєня Вас і Вам подібних скажемо лиш тілько: „Народна Часопись" не репрезентує ніякого напряму політичного, анї не заступає ніякої партиї політичної. Ц. к. Намістництво дійсно не силує нас писати анї в одну, анї в другу сторону, а ми постановили собі лиш ширити науку і просьвіту в нашім народі, та інформувати коротенько наших читателів, о скілько то лиш можна, о всім, що діє ся в краю і в сьвітї. Не потребуємо анї хвалити ся, анї тим величати ся, але можемо сьміло сказати, що ніяка часопись в краю не подає своїм читателям так ріжнородного і в ріжних галузях наук винятого материялу, як „Народна Часопись", а коли Ви дійстно наш читатель, то чей мали й самі нагоду аж надто добре о тім переконати ся: важнійші вісти політичні і новиня дня, господарство, промисл, торговля, найновійші винаходи, істория і народознавство, гіґієна, язикознавство, астрономія і т. д. Чи того всего Вам ще за мало, або гадаєте, що із всіляких колотнеч виборчих більший хосен, як з тих наук? Впрочім розумні люди так роблять: не чіпають ся якоїсь ґазети та не жадають від неї, щоби она так і то писала, як і що они хотять, лиш читають ту ґазету, котра їм до вподоби. Робіть і Ви так, а не чіпайте ся нас. А що Ви би на то сказали, як би ми написали до Вас картку і спитали: Чого Ви, пане читатель і виборець, робите таку дурницю, що ходите пішки? Чому не кажете запрягти собі до карити четверню та не їздете? Ви би певно нам тогди відповіли: Зась тобі ґазетнику від мене! Кождий робить так, як єму хоче ся, як може і уміє, та як єму з тим добре, а коли вже не може нікому помочи, то повинен бодай дивити ся, щоби нікому не шкодив. — **Мих. Горб. в Сад. (II):** Коли давнійше навіть правительства фальшували гроші, значить ся, вибивали гірші, а пускали в курс за ліпші, то купці почали числити гроші після того, кілько в них чистого золота або срібла. То робили за них банки і купець беручи гроші з банку, був певний того, що єму почислено після чистої вартости. Так завели ся банкові гроші або банкова валюта. — Як вже було сказано, кождий купець, що належав до якогось банку, складав там або золото і срібло або гроші обчислені на чисту вартість, а банк виставляв єму за то квіт і заводив в книзі рахунок. Коли котрийсь з тих купців мав щось платити другому, то він не платив грішми, лиш виставляв переказ до свого банкіра на таку а таку суму. Такі знаки або перекази звуть ся й нинї з англійска чеками (check). Банкір відписував суму визначену чеком в книзї одного купця а записував в книзї другого. В той спосіб банки залагоджували всї інтереси грошеві, а купець не потребував носити ся з готівкою. Коли банків богато намножило ся а участників було ще більше, то людем, котрих банк не знав, треба було давати поквітоване за вложені гроші. Щоби же знати, кілько хто за кождий раз має гроший, то всю суму поділено на малі части і на кожду часть виставлювано поквітоване або ноту (записку для запамятаня). Скоро хто таку ноту показав, то банкір виплачував за ню гроші а в книзї того, чия тота нота була записував, що виплатив. Але з такими нотами була біда, бо треба було знати і того чия нота була, отже хто мав вложені гроші і того хто приходив з нотою а також і їх підпися або бодай одного з них. Банк був завсїгди в обаві, що єго ошукають. Щоби того уникнути, то виставлювано ноти не на властителя лиш на оказателя — хто покаже, той дістане. Гроші складано як і давнійше до банку, але з тим, що їх віддавано банкірови до свобідної розпорядимости а той ставав ся довжником тих, що вкладали і видав ноти. В той спосіб настали банкові квіти або банкноти, паперові гроші. Паперові гроші суть хіньским винаходом. В Европі появили ся перші паперові гроші в року 1171 у Венециї. Найстарший банк квітковий, що що видає ноти, есть анґлійский банк, оснований в 1694 р.; він дістав був від правительства право видавати банкноти, але мусів за то дати позичку в сумі 1,200.000 фунтів штерлінґів, за котру обіцяно єму платити 8 процент. — **Мих. Галайда:** Насамперед: Ваше письмо таке, що ми три дні мусїли читати і ще деяких слів не відчитали. Бійтеж ся Бога, а деж Ви з таким письмом зможете вступити. А дальше: Зле єсть і треба дати спокій, запанувати над собою самим і перемагати себе. Але наслїдки не суть так шкідливі, як гадаєте. Уживайте богато руху, ґимнастики, уважайте на харч, відповідна дієта, легко стравні річи; пізно в ночи не їсти особливо мяса, не пити алькоголевих напитків і т. д. — 1) О які мила Вам розходить ся — не можемо прочитати; на всякий случай не треба робити нічого без ради лікаря; висипка може бути всіляка і можна собі пошкодити. — 2) Самим читанєм чи по тихо чи на голос стилю ще не виробить ся; треба писати. Брандес — звістний писатель і критик літературний запитаний, яким способом можна виробити собі добрий стиль, сказав, що треба сісти і писати, а тогди покаже ся, чи буде стиль чи ні. — **Я. Ц. від Болшівця:** Мід по 45 кр. за 100 кільо. — **Мих. М. в Юськ.:** Решетинця або солїтера можна легко вигнати. На то уживає ся ліку робленого з ґранатового яблока і з коріня папороти. Але самому не радили би ми брати ся до того, раз що то розходить ся о маленьку дитину, а відтак, що при вигонюваню решетинця треба уважати на то, щоби він вийшов цілий, отже з головкою, бо в противнім случаю, коли урве ся при головцї, то відрастає на ново. Длятого не досить лиш вигнати єго але и уміти відповідно витягати, бо иноді буває дуже довгий і уміти пізнати ся на тім, чи він цілий вийшов. Длятого радимо удати ся до лікаря. Впрочім другим разом ще Вам в сій справі щось напишемо. — **О. Т. в Трибух:** Не витягнений анї в липни с. р. анї давнійше. — **І. С. в Підг.:** Просимо підождати, бо у Русинів не так легко що розвідати, як у других. — **Юлий Турч.:** Трудна рада. Коли Вам не хотять видати карти промислової длятого, що Ви не вчили ся, то на то нема ради; в такім случаю можете робити лиш для себе дома або старати ся в корпорациї о то, щоби Вам признано Вашу практику. — (Дальші відповіди пізнійше).

Надіслане.

— **60.000 Корон** виносить головна виграна льотериї на дохід інвалїдів, котра по відтрученю 20% в готівцї буде виплачена. Звертаємо увагу поваж. наших читателів, що тягнене відбуде ся 10 падолиста.

зайшов до своєї каюти. Аж ось хтось пукає до єго дверий.

— Просимо! — сказав він. Мовчаливий Анґлїєць увійшов до середини. — Щось не в порядку, капітане — сказав він. — Так, „Вулькан" має діру, а я дав знак... Я то знаю, але що у нас не в порядку? — У нас? — повторяв капітан наляканий і змішаний.

— Таже так; що стало ся на „Адаманті"? — Не бійте ся, я того зараз не розтрублю, та й я не з тих, щоби зараз перепудили ся.

— Коли так, сер Джоне, то зараз Вам скажу; замкніть двері.

В тій самій хвили зробив ся на Вулькані живий рух. Капітана Флїнта обступили перепуджені жінки з дітьми та й дехто з мужчин і стали єго випитувати.

— Що то все має значити? — крикнув Адам К. Вінсент, член конґресу в Вашинґтонї. — Щож такого? Ви знаєте добре, о що я питаю ся. Що значить ся, що наш корабель завернув?

— То значить, мій пане, що вісїмдесять і пять каютових і пятьсот межипокладових пасажирів на „Адаманті" суть в найбільшій небезпечности. В місци де стоїть машина, вибухнув огонь. Кождої хвилї можна побоювати ся вибуху і „Вулькан" завернув длятого, щоби „Адамантови" помагати.

Всї женщини аж крикнули зі страху, коли почули, яка небезпечність грозить людем на другім корабли і аж ще більше притулили дїти до себе, та дякували Богу, що їх оминуло таке нещастє, а пан Вінсент спитав капітана, чи він таки конче против волї пасажирів хоче вертати до Кінстави. Коли капітан сказав, що так, то пан Вінсент зачав єму грозити, що він запізве капітана і товариство, бо він дня 27 с. м. мусить бути в Ню-Йорку і єго не сьміє нїхто змушувати вертати назад до Кінстави.

— Пане Вінсент — сказав єму тогди капітан рішучим голосом — позвольте собі пригадати, що я тут капітан на кораблі. — Всї инші пасажири були тої гадки, що то було би не по людски лишати „Адаманта" в такій небезпечности серед моря.

— Длячогож „Адамант" не вертає назад? — спитала ґенералова Велер капітана. — Длятого — відповів він, що кожда хвиля важна а до Кінстави трохи близше як до Ню-Йорку.

Так плили оба кораблї дальше. Моряки на однім працювали з цілої сили, щоби пригасити огонь, а помпи на другім помпували безуставно воду і виливали назад в море. Наконець заплили оба щасливо до порту.

* * *

На пароході, що перевозив пасажирів з обох кораблїв на берег, стрітили ся дві дами. — Ах, пані ґенералова Велер!! Чи може бути?? То Ви були на тім нещасливім „Вулькані"? — Господи! То Ви, пані асистентова Бравнріґ, чи Ваш дух??! Ви говорите о нещастю, а то чей було щастє для Вас. Ви десь на смерть перепудили ся! — А вже-ж, хоч й не здогадувала ся, що на тім кораблї єсть якась моя знакома. — Таже Ви самі були на тім кораблї, а того було досить, щоби я аж мало не розхорувала ся. — Я на тім кораблі? Таже я не була на „Вулькані". І Ви могли ще спати знаючи, що корабель може кождої хвилї затонути?

Боже сьвятий, о чім же Ви говорите? Таже Ви могли кождої хвилї живцем згоріти а не потонути, як би так огонь на „Адаманті" був розширив ся. Хиба Ви того не знали, що „Адамант" горів?

Пані Велер! То якесь непорозуміне. Прецї то „Вулькан" мав вибиту діру, а капітан сказав, що все зависить від помп і погоди.

Пані ґенералова глянула на паню асистентову і обом стало свитати в голові. — Отже то не був шум від машини лиш від помп! — сказала ґенералова. — А тота страшна духота то не була від пари, але від огню, — сказала пані асистентова. — Отже капітан Флінт не сказав правди! — Та й капітан Райс також.

Але менї здає ся, що оба капітани добре зробили; певно мусїли оба бути жонаті.

Так і дійстно було.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Ловиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).